

Barri jueu de Bagà

Bagà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli històric
Emplaçament Al nucli antic de Bagà

Coordenades:

Latitud: 42.25288
Longitud: 1.86141
UTM Est (X): 406078
UTM Nord (Y): 4678481

Classificació

Número de fitxa 08016-94
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval
Segle XIII
Any 1279
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Nivell protecció a les NNSS de Bagà any 1983: 1c (conservació estructura urbana i edificació).
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ajuntament de Bagà. Pl. Catalunya, 7. 08695 BAGÀ i varis propietaris particulars
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dg., 15/02/2004 - 01:00

Descripció

Aquest nucli de cases es troba dins el recinte emmurallat de la vil·la. No és segur que aquest fos el barri jueu de Bagà, però la manca d'una distribució uniforme dels carrers, tal i com passa a la resta del nucli, ha fet que popularment s'hagi atribuït aquesta zona a la zona d'habitatge dels jueus a l'Edat Mitjana a Bagà. El petit barri es troba emmarcat entre el carrer Major, a la banda de ponent; la plaça Catalunya, a migjorn; el carrer Sobirà, a llevant; i la Pujada a Palau per tramuntana. Les cases s'arreglaren principalment seguint el traçat d'aquests carrers, però travessen carrers no rectilinis, que s'han adaptat a les edificacions i al desnivell del terreny (carrer Forment en direcció E-W, passatge Verdura direcció NW-SE), i dues places, la plaça de la Verdura, oberta al carrer Sobirà, i el pati del Forment que queda quasi tancat entre cases. Aquesta distribució permet que totes les cases tinguin sortida a un o altre carrer o a les places. Hi ha un passatge que comunica la plaça de la Verdura i el carrer Forment, sobre el que havia la casa de ca la Faxona i que ara ja no existeix, tot i que s'ha conservat aquest pas. Aquesta característica de barri tancat és el que li ha proporcionat aquest sobrenom de "barri jueu" de Bagà, ja que els jueus es concentraven en barris tancats respecte a la resta de la població de les viles.

Observacions:

Considerar el subsòl com a zona d'expectativa arqueològica en qualsevol intervenció. Elements a conservar: l'edifici de la Presó, nº 3 carrer Forment; nº 2 del Pati del Forment, així com l'estructura general del petit barri. Mapa topogràfic de Catalunya editat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya E/ 1:5.000.

Història

Es desconeix la ubicació exacta del call jueu de Bagà, ja que a la documentació recopilada per Serra Vilaró mai es parla de la seva situació. Són documentats per primera vegada el 1279 i s'indica que residien ja a la nova vila i sota el patrocini dels barons de Pinós i consentiment de la monarquia. Les notícies concretes dels jueus baganesos corresponen principalment a la família d'Astruc Prohençal, documentada des del 1304 (SERRA VILARÓ, 1930, vol II, p. 487-489). Des de l'any 1324, els barons de Pinós concediren privilegis als jueus de la vila. Les comunitats jueves s'emparentaven entre si, així troben jueus de Bagà emparentats amb jueus de Berga, Puigcerdà i Solsona. En general es dedicaven a activitats financeres, tot i que a Bagà hi ha un metge jueu documentat el 1410, Samuel Astruc Leví, d'origen tortosí (SERRA VILARÓ, 1930, vol. II, p. 489). Els jueus de Bagà tenien fixat pel baró de Pinós l'interès del 5% sobre l'interès fixat pel Rei; l'any 1325 foren confiscats les béns dels jueus de Bagà que no pagaven la part del 5% al baró i aquests es traslladaren a Berga. Possiblement a mitjans del segle XIV a Bagà ja no quedés quasi comunitat jueva.

Bibliografia

SERRA, R. (1987). Aproximació a l'estudi de la comunitat jueva medieval al Berguedà. A L'Erol nº 21. P. 20-27.

